

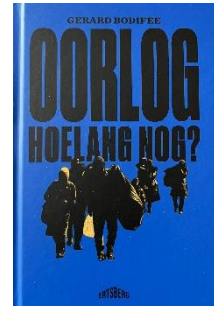
OORLOG HOELANG NOG?

Auteur: Gerard Bodifée

ISBN: 9789464750720

Uitgeverij: Ertsberg

267 pagina's - hardcover

OORLOG HOELANG NOG?

Op de achterkant van het kaft staat een tekst, waaruit ik enkele zinnen weergeef: *"Een oorlog is geen ongelukkig natuurverschijnsel dat ons overkomt, wel een calamiteit die het resultaat is van bewuste voorbereidingen en beslissingen. Waarom doen we dat? Waarom zijn we bereid voor het goede dat we willen bereiken, te betalen met mensenlevens in onbepaalde aantallen? Is een mensenleven niet het hoogste goed? (...) Oorlog als middel om internationale conflicten uit te vechten, moet als mogelijkheid uiteindelijk uitgesloten worden. Vrede vergt zelfbeheersing. In 'Oorlog: hoelang nog?' doet Gerard Bodifée concrete voorstellen om ons oorlogsinstinct onder controle te brengen."*

Bij de zeer vele mensenlevens die in een oorlog uit de weg worden geruimd zijn er ook enorm veel vernietigingen, plunderingen, verkrachtingen en landmijnen die honderd jaar later hun werk zullen voortzetten. Wat blijft voor de overlevenden zijn niet alleen de nachtmerries en bittere droefheid, maar ook afschuw en haat voor de vijand, die hen dit alles aandeed. Terecht schreef Bodifée: *"Oorlog brengt geen vrede, maar zaait de haat waaruit nieuwe oorlogen groeien. Oorlog heeft vijandschap nodig om te kunnen tekeergaan op de onmenselijke wijze zoals oorlogen doen."* En hij zoekt een antwoord op de 'waarom-vraag': *"Waarom slaagt het met verstand begaafde wezen dat de mens is er niet in zich te beschermen tegen zichzelf door haat en vijandigheid op te geven en te stoppen met de rampzalige praktijk om soortgenoten op grote schaal te vermoorden?"*

Bodifée stelt zelfs de vraag: *"Is het gebruik van oorlogsgeweld voor zelfverdediging verantwoord?"* Het lijkt redelijk aan te nemen dat wie aangevallen wordt het recht heeft zich te verdedigen, ook met geweld, desnoods met dodelijk geweld. Daarop reageert hij als volgt: *"Dat geldt voor individuen, daarover bestaat ongeveer consensus, zolang niet meer geweld gebruikt wordt dan strikt noodzakelijk. Maar geldt het recht op zelfverdediging ook voor landen? Dat is minder evident. In bepaalde gevallen alvast niet, naar mijn mening. Frankrijk is een nucleaire mogendheid. Heeft het land het recht om voor de verdediging van het eigen voortbestaan als natie de halve wereld te verwoesten met zijn kernwapens?"* En Bodifée antwoordt zijn mening met daarin onder meer de stelling: *'Een groter goed dan de menselijke persoon bestaat niet op aarde'.*

In zijn boek verdedigt Bodifée het standpunt dat oorlog in de zin van grootschalig geweld van een land of volk met de bereidheid mensenlevens te offeren voor een gesteld doel, in geen enkele omstandigheid en om geen enkele reden geoorloofd kan zijn. Hij voegt daar zelfs aan toe: *"De zogenaamde rechtvaardige oorlog, een begrip waarover in de geschiedenis veel is geredeneerd en dat nog steeds vaak verdedigd wordt, is een gevaarlijke fictie."* Ook hier verantwoordt hij zijn mening. En hij geeft vele voorbeelden van oorlogen uit een ver verleden tot nu om de onzin van oorlog aan te tonen. *'Oorlog zelf is terreur, zegt Bodifée, maar grootschaliger terreur dan de terreur van de geïsoleerde terroristen'.*

"Zolang het bestaan van oorlogen geduld of goedgepraat wordt, of zelfs gekoesterd door sommigen, - aldus Bodifée - krijgen de oerinstincten in het dier dat de mens nog altijd is, een kans om hun meedogenloze werk te doen. Elke tolerantie of soms zelfs bewondering voor het geweld van de oorlog is daarom een gevaarlijke, immorele en inhumane houding." De perversiteit van het kwaad dat een oorlog is, schuilt niet alleen in zijn mateloosheid en zinloosheid, maar ook in de zichzelf versterkende werking ervan. Geweld veroorzaakt geweld. En volgens Bodifée is "oorlogvoering een volstrekt onverantwoorde activiteit geworden, nu de mensheid beschikt over massa-vernietigingswapens." Ze verwekken onherstelbare schade.

In het laatste hoofdstuk met als titel 'Hoelang nog?' zijn de eerste zinnen: *"Oorlogen eindigen nooit. Oorlogen verwekken nieuwe oorlogen. Vaak werd het hier al gezegd, oorlogen lossen geen problemen op, oorlogen zijn zelf het grootste probleem. Is er dan geen hoop dat we ooit uit deze waanzinnige spiraal van geweld en vernietiging kunnen breken?"* Op die vraag zoekt Bodifée een antwoord. Hij heeft het onder meer over dienstweigeraars en pacifisten. Hij heeft het over Wereldoorlog I en II, over de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, over de oorlog in het Midden-Oosten en daarin vooral het Israëliësch-Palestijns conflict met een wraakzuchtige inval in Gaza.

*"Er is geen hoop op vrede en we staan ver van de waarheid als we de wereld opdelen in 'goeden' en 'slechten', waarbij we zelf altijd tot de eerste groep behoren. Door in elke mens aan elke kant van een conflict het goede en het kwade te zien dat alle mensen eigen is, slaan we de weg in die uiteindelijk vrede mogelijk zal maken." Aldus Bodifée. Ook de media en politieke leiders scharen zich vaak eenzijdig achter één van de partijen, telkens als een conflict opblaist. Maar nu enkele landen (waaronder Rusland en Amerika) over nucleaire wapens beschikken berust het globale strategische evenwicht in de wereld op het principe van wederzijdse afschrikking: *Mutual Assured Destruction* (MAD). Wie aanvalt, pleegt zelfmoord.*

"En toch - zegt Bodifée - is het ondenkbaar het bestaan van deze massavernietigingswapens voor altijd te dulden. We kunnen elkaar niet voor eeuwig gegijzeld houden. Dit strategisch evenwicht is wankel en kantelt vroeg of laat. Het streven moet erop gericht zijn nucleaire wapens te elimineren, volledig en voorgoed. Maar dit zal moeten gebeuren met de nodige voorzichtigheid en geleidelijkheid, want elke storing van het evenwicht kan een wereldbrand veroorzaken". Het bestaan van kernwapens zijn een nachtmerrie, chemische en biologische wapens zijn niet minder onheilspellend, maar in alle tot hiertoe gevoerde oorlogen hebben conventionele wapens de meeste slachtoffers gemaakt. Ook die moeten veel verminderen.

"Om oorlogen te stoppen en het verschijnsel oorlog helemaal uit te bannen, zijn initiatieven nodig die direct vanuit de bevolking komen." Aldus Bodifée en hij geeft drie manieren waarop dit kan gebeuren: weigering van actieve militaire dienst op basis van gewetensbezwaren, weigering zich een vijandbeeld te laten opdringen, ontwapening om de mogelijkheid tot oorlogsvoering weg te nemen. Uiteraard geeft hij hierbij meer toelichting. Zowel voor het weigeren als voor het voeren van oorlog kunnen er aanhangers zijn. Hierbij zegt Bodifée: "Indien iedereen het pacifisme huldigt, veroorzaakt dit geen enkel kwaad. Dan heerst er vrede (wat niet wil zeggen dat alle conflicten zijn opgelost, wel dat er geen geweld wordt gebruikt). Indien iedereen daarentegen instemt met oorlogvoering, verandert de wereld in een hel".